

MANIFESTO

W KINACH OD 17 LISTOPADA 2017

DYSTRYBUCJA W POLSCE

Al. Wojska Polskiego 41/43, 01-503 Warszawa
tel.: (+4822) 536 92 00, fax: (+4822) 635 20 01
e-mail: gutekfilm@gutekfilm.pl <http://www.gutekfilm.pl>

MANIFESTO

Reżyseria i scenariusz

Julian Rosefeldt

Zdjęcia

Christoph Krauss

Kostiumy

Bina Daigeler

Muzyka

Nils Frahm
Ben Lukas Boysen

Montaż

Bobby Good

W roli głównej

Cate Blanchett

Producent

Julian Rosefeldt

Produkcja

Bayerischer Rundfunk
Ruhr Triennale
Schiwago Film

Niemcy

rok produkcji: 2016

czas trwania: 95 min

16:9 – dźwięk Dolby SRD

Kolor

OPIS FILMU

Nagrodzona Oscarem Cate Blanchett („Carol”, „Blue Jasmine”) wciela się w 13 różnych postaci – od wokalistki punkowego zespołu, przez gospodynię domową, wdowę, robotnicę, naukowca, aż po bezdomnego mężczyznę, aby zderzyć najbardziej radykalne idee XX wieku z otaczającą nas rzeczywistością. Bezkompromisowe, hipnotyczne i wspaniale nakręcone kino w reżyserii Juliana Rosefeldta, jednego z wiodących artystów sztuki współczesnej.

Każda z postaci zagranych przez Blanchett wygłasza na ekranie fragmenty słynnych manifestów autorstwa pisarzy i reżyserów, malarzy i tancerzy, rzeźbiarzy i poetów, filozofów i architektów: von Triera, Marksa, Apollinaire’a, Malewicza i wielu, wielu innych. W swoich performance’ach Blanchett nie tylko demonstruje najwyższej próby aktorski kunszt, ale także wraz ze swoimi bohaterami testuje potęgę dwudziestowiecznych prorocत्व, które Rosefeldt umieszcza w często zabawnych kontekstach. Kamera Christopa Kraussa portretuje postindustrialne pejzaże, wciska się do ciasnej klitki w bloku, zanurza w sterylne wnętrza instytutów badawczych, w mroki balangi na koncertowym backstage’u, spływa w błękitny chłód telewizyjnego studia. Zagląda też do jasnej klasy, gdzie Cate Blanchett daje dzieciom lekcję manifestów filmowych.

Zrealizowany przez wybitnego artystę wizualnego Juliana Rosefeldta „Manifesto” prezentowany był najpierw w galeriach jako rozpisana na trzynaście ekranów instalacja. Dziś rozpoczyna swoje kolejne życie, tym razem jako film, udowadniając, że niektóre idee są jak odbezpieczony granat i stają się zarzewiem buntu. Inne wietrzeją i stają się śmieszne, a jeszcze inne mają uniwersalną moc wybudzania z letargu i wyostrzenia spojrzenia na świat.

GŁOSY PRASY

Fantastyczny pokaz niczym nieograniczonego talentu Blanchett.
ScreenCrush

Aż prosi się o wielokrotne oglądanie!
Variety

Kawalkada prowokacyjnych pomysłów, wizualnych atrakcji i fantastycznych peruk.
Screen International

Nawet jeśli nie wiecie, co to Dada i nie obchodzi was Fluxus, to oglądanie Blanchett w szczyście formy jest czystą przyjemnością.
Washington Post

Powiew świeżego powietrza.
Los Angeles Times

Niewiarygodnie zabawny.
Salon.com

Transformacje Blanchett są hipnotyzujące i często bardzo zabawne.
Film Comment Magazine

Prawdziwa sztuka o sztuce, ze znakomitymi wcieleniami Cate Blanchett, która oddaje w ręce widzów niezapomniany popis aktorski. Sztuka o sztuce przez wielkie, potężne wręcz „S”.
Szpachello.pl

Zachwycający i fascynujący film.
Dlastudenta.pl

Intelektualna podróż po ideach, koncepcjach i sztuce XX wieku. Erudycyjna uczta, która prowokuje, inspiruje, dekonstruuje, polemizuje i bezkarnie drwi.
blizejekranu.pl

Gdyby świat sztuki dawał Oscary, Cate Blanchett powinna wygrać za mistrzowski popis w „Manifesto”.
The New York Times

Rosefeldtowi udało się połączyć formułę medialnej instalacji z widowiskiem atrakcyjnym również dla tych widzów, których doświadczenia ze sztuką współczesną nie są duże.
Ekran.org

REŻYSER O FILMIE

Kiedy byłem młody, czytałem – pewnie jak większość ludzi zainteresowanych sztuką – o Dada, Fluxusie, surrealistach i futurystach, ale to była wiedza powierzchowna. Jakiś czas temu, podczas zbierania materiałów do jednego z projektów trafiłem na dwa manifesty francuskiego futurysty, poety i choreografa Valentina de Saint-Point, które natychmiast rozpały we mnie ogień. Dwa lata później w Berlinie, podczas wernisażu moich zdjęć i filmów, wspólny znajomy przedstawił mi Cate Blanchett. Bardzo spontanicznie pojawił się pomysł, żebyśmy zrobili coś wspólnie. Przypomniała mi się lektura tych manifestów, a także inne teksty znanych artystów i nagle miałem pomysł na nasz wspólny projekt. Przez następne miesiące czytałem wszystkie manifesty, jakie tylko mogłem znaleźć, zarówno te dotyczące teatru, tańca, filmu, jak i architektury. Odnajdywanie w nich podobnych pomysłów było ekscytujące. Wszystkie one pełne były energii i utopijnego entuzjazmu. Te manifesty były nie tylko tekstami, chcącymi sztukę – a w ostatecznym rozrachunku także cały świat – wyrzucić do góry nogami, zrewolucjonizować, ale także świadectwami poszukiwania tożsamości, wykrzykiwanymi z wielką niepewnością.

Czytałem więc te manifesty najpierw jako ekspresje krnąbrnej młodości, potem jako literaturę, poezję – coś w rodzaju zremasterowanego „Sturm und Drang”. Były one pięknie napisane, hipnotyzujące. Słyszałem wręcz te słowa, jakby były wypowiedane na głos. Zdałem sobie wtedy sprawę, że to są nie tylko dokumenty z historii sztuki, ale wciąż żywy, gotowy do publicznego odczytania materiał. Kojarzyły mi się z teatrem, więc zacząłem sobie wyobrażać te manifesty jako performance, otrzepane z kurzu historii i przeniesione do współczesności.

Historia sztuki jest częścią historii, a z historii powinniśmy wyciągać wnioski. Artyści, podobnie jak pisarze, filozofowie, naukowcy, zawsze mieli odwagę formułować myśli i wizje, których prawdziwość wymagała dowiedzenia. Na przykład „The Draft Manifesto” napisany przez John Reed Club z Nowego Jorku w 1932 roku: zawarty w nim scenariusz kapitalistycznego świata, który wymyka się spod kontroli, wygląda, jakby powstał wczoraj. Nauczni jesteśmy traktować manifesty jak sejsmografy swoich czasów. A dzisiaj, gdy neonacjoniści, rasiści i populistyczne tendencje w polityce oraz mediach zagrażają

demokracji na całym świecie, wymagając od nas obrony pozornie tylko osiągniętych wartości tolerancji i szacunku, „Manifesto” staje się wezwaniem do działania.

„Manifesto” nie miało być ilustracją konkretnych tekstów manifestów, ale raczej umożliwieniem Cate ich ucieleśnienia. Ona jest manifestem. Od samego początku było dla mnie jasne, że wcieli się w wiele różnych ról. Ostatecznie Cate zagrała 13 postaci: maklera, konserwatywną matkę, managera, mówcę pogrzebowego, punkówkę, choreografkę, nauczycielkę, robotnika, prezenterkę telewizyjną, reporterkę, lalkarkę, naukowca i bezdomnego. Jako że mieliśmy tylko 11 dni zdjęciowych, wszystkie w Berlinie i okolicach, musieliśmy mieć gotowe średnio 12 minut filmu dziennie, jak w bardzo niskobudżetowych operach mydlanych. Oczywiście ten poziom telewizyjnej estetyki nas nie satysfakcjonował. Musieliśmy więc polegać na świetnym zespole – szefami poszczególnych departamentów byli ludzie, którzy od dawna są częścią naszej artystycznej rodziny. Jednak przede wszystkim potrzebowaliśmy wspaniałej Cate, która zgodziła się pracować w takich warunkach. Dla wszystkich zaangażowanych w projekt było to *tour de force*. Cate prześcignęła nas wszystkich swoim niezmiernym entuzjazmem i poświęceniem.

Jednym z wyzwań była ogromna ilość tekstu do powiedzenia w dwunastu różnych akcentach. Kolejnym to, że każda z postaci musiała mówić w zupełnie innym otoczeniu. Jakby tego było mało, z powodów logistycznych musieliśmy czasami kręcić dwie role jednego dnia, co oznaczało dla Cate zmiany kostiumu, makijażu, fryzur. Na przykład jednego dnia realizowaliśmy połowę roli bezdomnego i prezenterki telewizyjnej. Już nie wspomnę, co to oznaczało dla ekipy od scenografii – szaleństwo. Każdego dnia Cate zaskakiwała mnie nowymi pomysłami, wynikającymi z jej olbrzymiego doświadczenia i niesamowitego talentu. Już wcześniej opisywałem ją jako artystkę-naukowca, poddającego wnikliwym badaniom ludzką naturę. Każdy dzień na planie był wyjątkowy, czuliśmy się jakbyśmy wkraczali do krainy czarów, gdzie co rusz zaskakiwały nas nowe dekoracje i postaci. Natomiast sposób, w jaki dialogi – czy raczej monologi – kształtowały scenę, ciągle się zmieniał, ekscytował. A najlepsze było to, że pomimo najwyższych poziomów koncentracji i oddania przez wiele godzin dziennie Cate podczas pracy nie traciła swojego wyjątkowego poczucia humoru. Bardzo dużo się śmialiśmy.

LISTA MANIFESTÓW CYTOWANYCH W FILMIE

Prolog

Karol Marks, Friedrich Engels, Manifest Partii Komunistycznej (1848)
Tristan Tzara, Manifest Dada 1918 (1918)
Philippe Soupault, Littérature et le reste (1920)

Sytuacjonizm – Bezdomy

Lucio Fontana, Biały Manifest (1946)
John Reed Club of New York, Draft Manifesto (1932)
Constant Nieuwenhuys, Manifest (1948)
Aleksander Rodczenko, Manifest suprematystów i malarzy niefiguratywnych (1919)
Guy Debord, Manifest sytuacjonizmu (1960)

Futuryzm – Makler

Filippo Tommaso Marinetti, Manifest futurystyczny (1909)
Giacomo Balla / Umberto Boccioni / Carlo Carrá / Luigi Russolo / Gino Severini,
Manifest malarzy futurystycznych (1910)
Guillaume Apollinaire, Antytradycja futurystyczna (1913)
Dziga Wiertow, MY. Wariant manifestu (1922)

Architektura – Robotnik

Bruno Taut, Nieder der Seriousismus! (1920)
Bruno Taut, Frühlicht! (1921)
Antonia Sant'Elia, Manifest futurystycznej architektury (1914)
Coop Himmelb(l)au, Architektura musi płonąć (1980)
Robert Venturi, Delikatny manifest architektury nie-wprost (1966)

Wortycyzm / Błękitny Jeździec / Abstrakcjonizm / Ekspresjonizm – Manager na przyjęciu

Wassily Kandinsky / Franz Marc, Przedmowa do almanachu „Błękitny Jeździec” (1912)
Barnett Newman, The Sublime is Now (1948)
Wyndham Lewis, Manifest (1914)

Estrydentyzm / Kreacjonizm – Wytatuowana punkowa

Manuel Maples Arce, Natarczywa percepcja (1921)
Vicente Huidobro, Musimy tworzyć (1922)
Naum Gabo / Anton Pevsner, Manifest realistyczny (1920)

Suprematyzm / Konstruktywizm – Naukowiec

Naum Gabo / Anton Pevsner, Manifest realistyczny (1920)
Kazimierz Malewicz, Manifest suprematyczny (1916)
Olga Rozanova, Kubizm, Futuryzm, Suprematyzm (1917)
Aleksander Rodczenko, Manifest suprematystów i malarzy niefiguratywnych (1919)

Dadaizm – Mówca pogrzebowy

Tristan Tzara, Manifest Dada 1918 (1918)
Tristan Tzara, Manifest pana Antipyrina (1920)
Francis Picabia, Kanibalistyczny manifest Dada (1920)
Georges Ribemont-Dessaignes, Przyjemności Dada (1920)
Georges Ribemont-Dessaignes, Do publiczności (1920)
Paul Éluard, Cinq moyens pénurie Dada ou deux mots d'explication (1920)
Louis Aragon, Manifest Dada (1920)
Richard Huelsenbeck, Pierwszy niemiecki manifest Dada (1918)

Surrealism / Spatialism – Lalkarka

André Breton, Manifest surrealizmu (1924)

André Breton, Drugi manifest surrealizmu (1929)

Lucio Fontana, Biały Manifest (1946)

Pop Art – Konserwatywna matka

Claes Oldenburg, Jestem za sztuką... (1961)

Fluxus / Merz / Performance – Choreografka

Emmett Williams, Philip Corner, John Cage, Dick Higgins,

Allen Bukoff, Larry Miller, Eric Andersen,

Tomas Schmit, Ben Vautier (1963-1978)

Yvonne Rainer, Bez manifestu (1965)

George Maciunas, Manifest Fluxusu (1963)

Mierle Laderman Ukeles, Manifest Sztuki Konserwacji (1969)

Kurt Schwitters, Die Merzbühne (1919)

Sztuka konceptualna / Minimalizm – Prezenterka telewizyjna i reporterka

Sol LeWitt, Paragraphs on Conceptual Art (1967)

Sol LeWitt, Sentences on Conceptual Art (1969)

Sturtevant, Shifting Mental Structures (1999)

Sturtevant, Man is Double Man is Copy Man is Clone (2004)

Adrian Piper, Idea, Forma, Kontekst (1969)

Film / Epilog – Nauczycielka

Stan Brakhage, Metafory wizji (1963)

Jim Jarmusch, Golden Rules of Filmmaking (2002)

Lars von Trier / Thomas Vinterberg, Dogma 95 (1995)

Werner Herzog, Minnesota Declaration (1999)

Lebbeus Woods, Manifest (1993)

SYLWETKA REŻYSERA

Julian Rosefeldt, niemiecki filmowiec i artysta sztuki wideo, który żyje i pracuje w Berlinie. Od 2001 roku jest wykładowcą w Akademii Sztuk Pięknych w Monachium. Jego prace wystawiane są w muzeach i galeriach na całym świecie, w swoich kolekcjach mają je tak renomowane ośrodki sztuki jak Neue Nationalgalerie w Berlinie czy nowojorska MOMA.

Wybrana filmografia:

- 2002 – Asylum (kr.m. i instalacja filmowa)
- 2004 – Stunned Man (instalacja filmowa)
- 2004 – The Soundmaker (instalacja filmowa)
- 2005 – The Perfectionist (instalacja filmowa)
- 2005 – Clown (instalacja filmowa)
- 2006 – Lonely Planet (kr.m.)
- 2007 – The Ship of Fools (instalacja filmowa)
- 2007 – Requiem (instalacja filmowa)
- 2008 – The Shift (instalacja filmowa)
- 2009 – American Night (instalacja filmowa)
- 2010 – The Opening (instalacja filmowa)
- 2011 – My Home Is a Dark and Cloud-hung Land (instalacja)
- 2014 – Deep Gold (kr.m.)
- 2015 – In the Land of Drought (kr.m.)
- 2015 – The Swap (kr.m)
- 2015/2017 – Manifesto (instalacja/film)

SYLWETKA AKTORKI

Cate Blanchett, ur. się w 1969 roku w Melbourne w Australii. Ukończyła National Institute of Dramatic Art i szybko zdobyła renomę jako aktorka teatralna. Występowała z grupą Company B, będącą nieformalnym stowarzyszeniem aktorów, do której należeli również m.in. Geoffrey Rush, Gillian Jones czy Richard Roxburgh. W jej ramach zagrała Mirandę w „Burzy”, Ofelię w „Hamlecie” (nominacja do nagrody Green Room Award), Ninę w „Mewie” Czechowa.

Występowała także w przedstawieniach Sydney Theater Company, m.in. w sztukach „Top Girls” Caryl Churchill, czy „Oleanna” Davida Mameta (za tę rolę przyznano jej Nagrodę krytyków teatralnych miasta Sydney w kategorii najlepsza aktorka). Pojawiała się także na deskach Almeida Theatre, gdzie w 1999 wcieliła się w postać Susan Traheren w sztuce Davida Hare’a „Plenty”, wystawionej także w Londynie. Widowni telewizyjnej dała się poznać głównymi rolami w serialach „Bordertown” oraz „Heartland”. Za rolę Lizzie w komedii „Thank God He Met Lizzie” została nagrodzona wyróżnieniami Australijskiego Instytutu Filmowego i Koła Krytyków Filmowych miasta Sydney. Rola w „Oscarze i Lucindzie” w reżyserii Gillian Armstrong przyniosła jej kolejną nominację do nagrody Australijskiego Instytutu Filmowego, tym razem w kategorii najlepsza aktorka. W 1998 zagrała królową Elżbietę I w „Elizabeth”, filmie wyreżyserowanym przez Shekhara Kapura, za którą to rolę otrzymała Złoty Glob dla najlepszej aktorki i nagrodę BAFTA w tej samej kategorii. Nominowano ją także do nagrody Gildii Aktorów Filmowych i do Oscara. Kolejną nominację do Złotego Globu przyniosła jej rola w filmie „Veronica Guerin” w reżyserii Joela Schumachera. Za drugoplanową rolę w filmie „Aviator” Martina Scorsese zdobyła w 2005 roku Oscara. Kolejnego, tym razem za rolę pierwszoplanową, otrzymała za „Blue Jasmine” Woody’ego Allena w 2014 roku. Na jej koncie jest również główna aktorska nagroda festiwalu w Wenecji za rolę w filmie „I’m Not There. Gdzie indziej jestem”.

Wybrana filmografia:

- 1996 – Parklands
- 1997 – Thank God He Met Lizzie
- 1998 – Elizabeth
- 1999 – Utalentowany pan Ripley / Talented Mr. Ripley
- 2001 – Kroniki portowe / The Shipping News
- 2001 – Władca pierścieni: Drużyna pierścienia / The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring)
- 2002 – Niebo / Heaven
- 2002 – Władca pierścieni: Dwie wieże / The Lord of the Rings: Two Towers
- 2003 – Władca pierścieni: Powrót króla / The Lord of the Rings: The Return of the King
- 2003 – Zaginione / Missing
- 2004 – Aviator / The Aviator
- 2004 – Podwodne życie ze Stevem Zissou / The Life Aquatic with Steve Zissou
- 2006 – Babel
- 2006 – Notatki o skandalu / Notes on a Scandal
- 2007 – Hot Fuzz – Ostre psy / Hot Fuzz
- 2007 – I'm Not There. Gdzie indziej jestem / I'm Not There
- 2007 – Elizabeth: Złoty wiek / Elizabeth: The Golden Age
- 2008 – Indiana Jones i Królestwo Kryształowej Czaszki / Indiana Jones and the Kingdom of the Crystal Skull
- 2008 – Ciekawy przypadek Benjamina Buttona / The Curious Case of Benjamin Button
- 2010 – Robin Hood / Robin Hood
- 2011 – Hanna / Hanna
- 2012 – Hobbit: Niezwykła podróż / The Hobbit: An Unexpected Journey
- 2013 – Blue Jasmine / Blue Jasmine
- 2013 – Hobbit: Pustkowie Smauga / The Hobbit: The Desolation of Smaug
- 2014 – Obrońcy skarbów / The Monuments Men
- 2014 – Hobbit: Bitwa Pięciu Armii / The Hobbit: The Battle of Five Armies
- 2015 – Rycerz pucharów / Knight of Cups,
- 2015 – Kopciuszek / Cinderella
- 2015 – Carol / Carol
- 2015 – Niewygodna prawda / Truth
- 2015 – Manifesto
- 2016 – Indian Summer
- 2017 – Song to Song
- 2017 – Thor: Ragnarok